

Den Europæiske Union
Regionalpolitik

Regioner for Økonomisk Forandring

DA

Fremme af **konkurrenceevne** gennem
innovative teknologier, produkter
og **sunde lokalsamfund**

Marts 2007

Kontakter

Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Regionalpolitik

Kontor 01 — Information og kommunikation

Thierry Daman

41, avenue de Tervuren, B-1040 Bruxelles

Fax (32-2) 296 60 03

E-post: regio-info@ec.europa.eu

Internet: http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy_en.htm

ISBN 92-79-04528-8

© De Europæiske Fællesskaber, 2007

Eftertryk tilladt med kildeangivelse

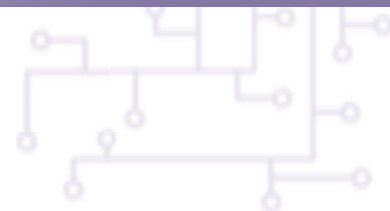
Printed in Belgium

Billeder: © Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Regionalpolitik/Mike St Maur Sheil, (s. 13) Economic Development Karlsruhe, (s. 21) Oü Loodesystems, (s. 14) REGINS RFO-projektet, Region PACA (s. 22)

Forsidebidrag: INTECHMER - forskning i biologisk forurening af havmiljø, Cherbourg, Normandiet, Frankrig.

Ansvarshavende redaktør: Thierry Daman, Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Regionalpolitik

Teksten i denne publikation har ingen retslydighed.

Forord	3
Baggrund	4
• Innovative regioner	4
• Regioner for Økonomisk Forandring: partnerskab i aktion	6
• RegioStars 2008: priser for innovative projekter.....	11
• Lissabon-overvågningsplatformen: sammenligning af regionalt og lokalt ejerskab af vækst- og beskæftigelsesdagsordenen og samhørighedspolitiske instrumenter.....	12
Ti vellykkede projekter	13
1. Estland/Frankrig/Rumænien/Sverige/Tyskland/Østrig/Rusland: CLOE-Clusters Linked over Europe.....	13
2. Italien/Tyskland/Ungarn/Østrig: REGINS — Integration af små og mellemstore virksomheder i den europæiske økonomi.....	14
3. Polen/Slovenien/Tjekkiet/Tyskland/Østrig: RegioSustain — fra biomasse til energi — bæredygtighed for regionale virksomheds-kredsløb.....	15
4. Irland: Vækst gennem natur.....	16
5. Belgien/Nederlandene/Tyskland: Pleje over grænsen.....	17
6. Danmark/Sverige: Bioteknologi på tværs af grænsen.....	18
7. Italien: Træ- og teknologiklyngen i Bolzano: samarbejde og innovation blandt små traditionelle familieejede virksomheder.....	19
8. Sverige: Et netværk af innovationsrådgivere for SMV'er.....	20
9. Estland: Innovation i byggebranchen: Loodesystem.....	21
10. Frankrig/Grækenland/Italien/Spanien/Marokko/Tunesien: Middelhavsområdet, et laboratorium for energiinnovation.....	22
Glossar	23

Den nye programmeringsperiode for samhørighedspolitikken for 2007-2013 fordrer et styrket samarbejde mellem regioner og byer overalt i Europa. Det er min hensigt at sikre, at de mange gode idéer fra netværk i regioner og byer hurtigt finder vej ind i den nye generation af programmer, som regionerne skal gennemføre. Initiativet »Regioner for Økonomisk Forandring«, som er beskrevet i Kommissionens meddelelse (2006) 675, er beregnet på at fremme partnerskab i aktion mellem relevante aktører i hver enkelt region, mellem forskellige regioner og mellem regionerne og Kommissionen. Vi ønsker i sidstnævnte forbindelse at styrke samspillet mellem de forskellige fællesskabspolitikker, som bidrager til vækst og beskæftigelse. Det kan opnås ved at sikre, at relevante erfaringer og god praksis, uanset oprindelsen, deles gennem interregionalt samarbejde. Vi bør ikke mindst udnytte initiativet »Regioner for Økonomisk Forandring« til at drage fordel af erfaringerne fra perioden 2000-2006 under Interreg III C-initiativet til støtte af interregionalt samarbejde, Urbact-nettet til udveksling af bedste praksis mellem europæiske byer og, forhåbentlig, Kommissionens øvrige samarbejdsaktiviteter.

Initiativet omfatter fire specifikke nyskabelser inden for interregionalt samarbejde. Vi har for det første identificeret 30 prioritetstemaer, der fokuserer på økonomisk modernisering og den fornyede Lissabon-dagsorden. Disse temaer er baseret på de fire afsnit af de strategiske retningslinjer for samhørighed 2007-2013: tiltrækning af investeringer, bedre viden og innovation, oprettelse af flere og bedre job og inddragelse af den territoriale dimension. Flere af disse temaer er genstand for særlige workshopper, som er beskrevet i konferenceprogrammet.

For det andet ser vi et behov for forbedret kommunikation for at fremme udvekslingen af knowhow og god praksis om regionaludvikling og gennemførelse af vækst- og beskæftigelsesdagsordenen. Det er grunden til, at der ved denne årlige konference også lanceres en proces, som vil føre til pristildelingen »RegioStars 2008: priser for innovative projekter« ved den anden årlige konference. Det glæder mig at kunne bekræfte, at vi allerede har partnere i dette kommunikationsarbejde, idet Regionsudvalget og den franske region Provence-Alpes-Côte d'Azur har været aktivt involveret i denne begivenhed ved at afholde et »forum til udveksling af idéer og erfaringer« den 8. marts 2007 i Jacques Delors-bygningen.

For det tredje planlægger vi at bygge bro mellem netværkene og mainstream(hovedlinje)-programmerne. Der vil blive lagt vægt på denne målsætning i alle netværk, der er finansieret gennem de 375 mio. EUR, som er stillet til rådighed til dette formål under målet om europæisk territorielt samarbejde 2007-2013. Men hovedlinjerne vil især søgt fremmet gennem den fjerde innovation, den såkaldte ekspresordning (»fast-track option«). Under denne valgmulighed vil Kommissionen samarbejde i partnerskab med netværk af frivillige — der fokuseres på udvalgte prioritetstemaer med 15-20 regioner eller byer — idet målet er at tilvejebringe en hurtig afprøvningsmekanisme for nye idéer.

Det er den første årlige konference om Regioner for Økonomisk Forandring. Det er min overbevisning, at man vil finde programmet inspirerende med nye muligheder for udveksling af knowhow og god praksis i gennemførelsen af vækst- og beskæftigelsesdagsordenen på regionalt plan.

Danuta Hübner
Medlem af Europa-Kommissionen med ansvar for regionalpolitik

Innovative regioner

Statistik om forskning og udvikling (FoU) og innovation bekræfter med jævne mellemrum væsentlige skævheder mellem EU's medlemsstater og regioner.

Siden 2002 har Europa-Kommissionen vurderet tendenser inden for regional innovation, der kombinerer et bredt udvalg af data som f.eks. beskæftigelse inden for videnskab, teknologi og højteknologiske tjenester eller patenter pr. million indbyggere. I den seneste europæiske regionale scoretavle for innovation (**European Regional Innovation Scoreboard**) offentliggjort i november 2006 ⁽¹⁾ og stadig baseret på 25 medlemsstater, er de ti regioner, som klarer sig bedst: Stockholm efterfulgt af Västsvrige (SE), Oberbayern (DE), Etelä-Suomi (FI), Karlsruhe (DE), Stuttgart (DE), Braunschweig (DE), Sydsverige (SE), Île de France (FR) og Östra Mellansverige (SE). Regioner fra EU-15 lande dominerer blandt de regioner, som klarer sig bedst, med 47 regioner i top 50 og 94 regioner i top 100. Fra de nye medlemsstatsregioner ligger Praha (CZ) som nr. 15, Bratislavský kraj (SK) som nr. 27, Közép-Magyarország (HU) som nr. 34, Slovenia som nr. 63, Mazowieckie (PL) som nr. 65 og Jihovýchod (CZ) som nr. 100.

Kortet på næste side viser resultaterne fra den seneste europæiske regionale scoretavle for innovation. Sammenlignet med andre regionale skævheder så som BNP pr. person bekræfter det, at de mindre udviklede regioner vil kræve, at der gøres en ekstra indsats

Instituto Tecnológico de Aragón, Zaragoza, Spanien, medfinansieret af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling.

¹ Se: <http://trendchart.cordis.lu/>

² Se: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado_en.htm

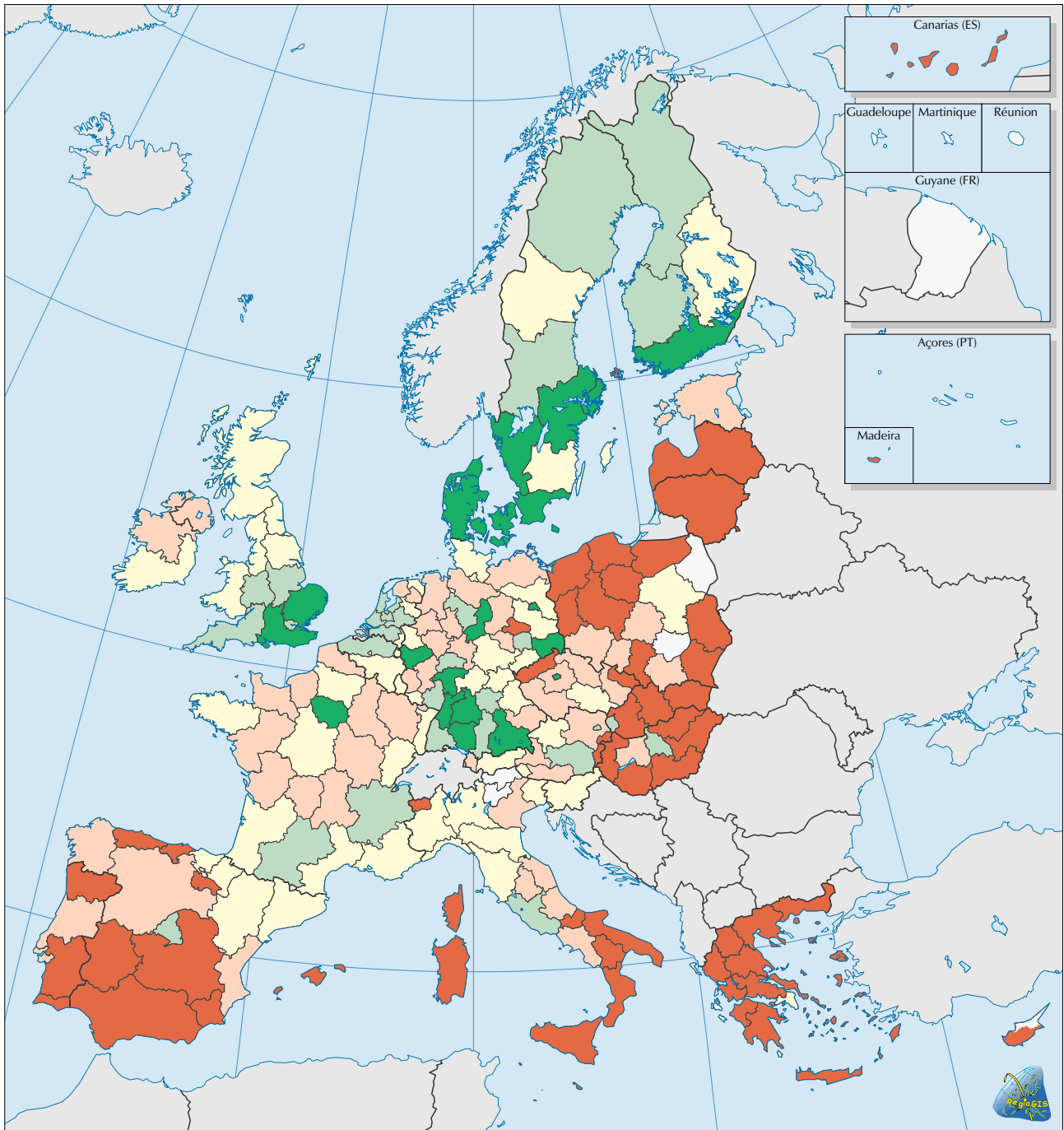
for at forbedre deres innovationsmæssige præstation, dvs. for at skabe konkurrencedygtig vækst og beskæftigelse. De store strukturfondsbeløb, der forefindes, og et mere indgående partnerskab med de regioner, der klarer sig bedst, kan gøre hele forskellen.

Samhørighedspolitik støtter innovation på to vigtige måder: medfinansieringen, der stilles til rådighed gennem strukturfondene, og udviklingen af et system af regionale styreformers baseret på strategisk udvikling, partnerskab, programmering, monitorering og evaluering. I mange tilfælde er forvaltningssystemet en nyskabende politik i sig selv. For programmerne under samhørighedspolitikken i perioden 2007-2013 udførte Europa-Kommissionen en **evaluering om innovation og den videnbaserede økonomi** ⁽²⁾, der havde til formål at vejlede om, hvordan regionale innovationsaktiviteter kan afholdes under strukturfondene. De mange forskellige former for innovationspræstation og -potentiale blandt de europæiske regioner førte til fastlæggelsen af en typologi af forskellige regioner, som havde brug for forskellige innovationspolitiske løsningsmodeller. Konklusionen på undersøgelsen var, at det er vigtigt:

- at anerkende mangfoldigheden i det regionale innovationspotentiale, der er ensbetydende med særskilte skræddersyede metoder til målfastsættelse og programmering af innovative foranstaltninger i Europas regioner
- at lancere og afprøve mere komplekse projekter eller multiaktør-multiforanstaltningsinitiativer med en tydelig fokus på applikationer af nye teknologier, som kan markedsføres, i stedet for FoU-infrastrukturbaserede metoder til teknologiudvikling og -overførsel
- at vedtage en mere langsigtet planlægning og en mere bæredygtig proces til strategisk styring af regionale innovationspolitikker
- at udnytte det nye mål om europæisk territorielt samarbejde for at oprette interregionale samarbejdsnet.

Ud fra et operationelt perspektiv understreger undersøgelsen behovet for bedre koordinering blandt regionale programmer og politikker og investering i strategiske informationsværktøjer, så som politisk benchmarking, fremsynethed og interregionale samarbejdsprogrammer. Der anbefales også en trinvis fremgangsmåde til at gennemføre innovations- og videninterventioner og undgå finansiering af subkritiske programmer eller foranstaltninger til fordel for større og mere risikable, men mere strukturerende projekter, hvis de forløber tilfredsstillende. Endelig anbefales der mere systematiske relationer mellem de institutioner, der formulerer nye politikker for at sikre en løbende gennemgang af regionale netværk inden for forskning og innovation.

Resultater inden for regional innovation i Europa, 2006

NUTS2-regioners indbyrdes placering

- 1 - 20 (top 10%)
- 21 - 50
- 51 - 100
- 101 - 150
- 151 - 204
- Ingen data

BE, PL4, PL5, PL6, UK, NUTS1

0 100 500km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Regioner for Økonomisk Forandring: partnerskab i aktion

Samhørighedspolitikken og dens instrumenter og programmer styres på en decentraliseret måde med fuld respekt for subsidiaritetsprincippet. Det er hovedsageligt medlemsstaterne, regionerne og byerne selv, som skal træffe beslutning om, hvilke investeringer som skal nyde godt af EU's støtte i 2007-2013. I november 2006 offentliggjorde Kommissionen sin meddelelse om regioner for økonomisk forandring⁽³⁾, hvori der blev stillet forslag om nye måder at sætte fart i regionale og bymæssige samarbejdsnet under målet om europæisk territorielt samarbejde. Med initiativet Regioner for Økonomisk Forandring arbejder Kommissionen for »partnerskab i aktion«. Kommissionens tjenester samarbejder om at imødegå de hovedproblemer, som europæiske regioner står over for, idet der opretholdes en nøje sammenhæng mellem udveksling af god praksis og mainstream-finansiering af samhørighedspolitiske instrumenter.

Initiativet Regioner for Økonomisk Forandring involverer to instrumenter under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling — den interregionale linje af programmet Europæisk Territorialt Samarbejde⁽⁴⁾ og netværksprogrammet om byudvikling, Urbact. Herunder foreslås det, at der i disse programmer fokuseres på økonomiske udviklingstemaer, som Kommissionen har fastsat, og som er i overensstemmelse med Fællesskabets strategiske retningslinjer om samhørighed 2007-2013⁽⁵⁾. De to instrumenter vil alt i alt have et budget på 375 mio. EUR for perioden 2007-2013.

José Manuel Barroso, formand for Europa-Kommissionen, åbner den første konference om regioner for økonomisk forandring, der handler om innovation, i juni 2006.

Bro mellem Spanien og Portugal over Guadian-floden, Algarve, Portugal

Initiativet Regioner for Økonomisk Forandring vil omfatte følgende innovationer:

- Regioner og byer vil fortsat have mulighed for at oprette og administrere deres egne netværk, men vil blive bedt om at gøre det omkring **temaer udvalgt til at knytte EU's politikker med moderniseringsdagsordenen**. Kommissionen har gennem en koordineret indsats blandt sine tjenester og i samarbejde med medlemsstaterne fastlagt, hvilke temaer der skal fokuseres på (se listen på næste side).
- En ny ekspresordning (**»fast-track option«**) vil give en hurtig afprøvningsmekanisme for idéer til ny politik, som udspringer af erfaringer indhøstet i regionerne og i Kommissionens tjenester. I sådanne netværk vil Kommissionen spille en særlig rolle ved at støtte erfaringsudveksling og arbejdet med at kanalisere resultater ud i relevante operationelle programmer.
- Der opmuntres til en **»tovejs bro«** mellem tematisk udvikling af netværkene og hovedlinje-programmerne i den europæiske regionalpolitik. Gennem denne tovejs bro vil projekter afprøvet med instrumenterne under initiativet Regioner for Økonomisk Forandring hurtigt kunne integreres i hovedlinje-programmerne.
- Initiativet vil indarbejde en **forbedret kommunikationsindsats** for hurtigt at formidle bedste praksis blandt alle EU's regioner og byer. Det vil omfatte indførelsen af »RegioStars — priser for innovative projekter«, der giver resultater af høj kvalitet med hensyn til økonomisk modernisering, en årlig konference og bedre formidling af eksempler på god praksis.

³ KOM (2006) 675/ØSU (2006) 1432 af 8. november 2006.

⁴ Det lovmæssige grundlag fremgår af artikel 7(3) i Rådets forordning nr. 1083/2006 af 11. juli 2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden og ophævelse af forordning (EF) nr. 1260/1999. For nærmere oplysninger om gennemførelsesbestemmelserne henvises der til EFRU-forordning (EF) nr. 1080/2006 af 5. juli 2006.

⁵ Rådets beslutning (2006/702/EF) af 6. oktober 2006 om Fællesskabets strategiske retningslinjer for samhørighed; EUT L 291 af 21.10.2006.

Disse nyskabelser vil sikre, at initiativet Regioner for Økonomisk Forandring giver EU et forstærket og integreret instrument, der kan anspore økonomisk modernisering og forbedre konkurrenceevnen, idet Kommissionen vil have en rolle at spille under ekspresordningen. Det vil give regioner og byer mulighed for at arbejde på be-

stemte temaer, der fokuserer på økonomisk modernisering. Dette nye instrument vil yderligere stimulere til en fremadrettet tankegang med hensyn til programgennemførelse med støtte fra de midler, der stilles til rådighed under samhørighedspolitikken, og sikre en støt forbedring i deres bidrag til Lissabon-målene om modernisering.

Regioner for Økonomisk Forandring: 30 prioriterede temaer

Temaerne for regioner for økonomisk forandring og ekspresordningen er grupperet i bestemte politiske områder i henhold til Fællesskabets strategiske retningslinjer for samhørighed 2007-2013. Dette dokument indeholder tre sæt tematiske retningslinjer og en tværgående territorial dimension ved at:

- **gøre Europa og dets regioner mere attraktive steder at investere og arbejde i**
- **forbedre viden og innovation for vækst**
- **skabe flere og bedre job**
- **gennemføre den europæiske samhørighedspolitikks territoriale dimension.**

Der vil på tværs af alle disse temaer blive vist særlig opmærksomhed over for forbedrede styreformer og inddragelse af den private sektor. De 30 prioriterede temaer under initiativet er følgende:

1. Forbedring af tilpasningsevne. Regioner, der arbejder på dette tema, vil udveksle erfaringer om, hvordan man håndterer kortsigtede økonomiske chok, og om, hvilke instrumenter der vil være bedst egnede til at afbøde negative virkninger og udnytte de muligheder, som måtte opstå. Regioner vil også udveksle bedste praksis om de skridt, de kan tage til at forberede sig på og udnytte planlagte og forudsigelige ændringer i det økonomiske miljø, blandt andet fra øget liberalisering af handel og reduktion i handelsbeskyttelse som følge af internationale handelsaftaler.

2. Forbedring af luftkvalitet. Regioner, der arbejder på dette tema, vil udvikle og deles om foranstaltninger til at reducere deres målte niveauer af partikelstoffer, NO₂ og CO gennem integrerede pakker af foranstaltninger.

3. Overgang til lavkulstoføkonomi. Regioner, der arbejder på dette tema, vil udvikle aktioner og udveksle erfaringer om foranstaltninger for at opnå en bedre præstation i forhold til Kyoto-protokollen og bidrage til det nationale indikator for 2010 i forbindelse med EU-25's overordnede mål på 21 % elektricitet fra vedvarende energikilder og en markedsandel af biobrændstoffer på 5,75 % (til transport og øget forbrug af vedvarende energikilder til opvarmning og afkøling).

4. Forbedring af vandforsynings- og vandrensningskvalitet. Regioner, der arbejder på dette tema, vil udvikle foranstaltninger og dele bedste praksis om at sikre bedre vandkvalitet og et mere effektivt forbrug.

5. Overgang til genbrugssamfund. Regioner, der arbejder på dette tema, vil udarbejde foranstaltninger og dele bedste praksis om at reducere affaldsgenereringen og udvinde/genanvende værdifulde ressourcer, som indgår i affald.

6. Etablering af sundere lokalsamfund. Regioner, byer og landdistrikter, som arbejder på dette tema, vil søge at forbedre indbyggernes generelle sundhedstilstand ved at fremme en sund og aktiv aldring og gennem foranstaltninger, som går ud på at forebygge sundhedsrisici og udbedre mangler i sundhedsinfrastrukturen, herunder ikt-baserede værktøjer.

7. Integrerede politikker om bytransport. Byer, som arbejder på dette tema, vil søge at forbedre borgernes livskvalitet ved at stille offentlig transport af høj kvalitet og bedre trafikstyring til rådighed som en del af en integreret strategi for at forbedre deres transportsystemer.

8. Udbygning af mængden af bæredygtige og energieffektive boliger. Byer og landdistrikter, som arbejder på dette tema, vil søge at opnå et højere niveau af bæredygtig udvikling og energieffektivitet på boligmarkedet.

9. Forbedring af miljø- og sikkerhedsovervågningen af og for regionerne. Målet for regioner, der er beskæftiget med denne ordning, vil være at overvinde problemet med fragmenterede informationssystemer og udvikle skræddersyede informationstjenester på forskellige områder, så som grænseoverskridende lokalplanlægning (til transportinfrastruktur, udvikling af turisme, land-monitoring eller nødtjenester (med fokus på fælles risikoområder, så som alpine regioner, grænseoverskridende floder eller skove i Middelhavsområdet).

10. Forbedring af regionens kapacitet for forskning og innovation. Målet for regioner, som arbejder på dette tema, vil være at træffe foranstaltninger, der kan forbedre den andel af arbejdsstyrken, der er beskæftiget inden for videnskab, teknologi og højteknologisk produktion samt antallet af patentansøgninger og licensaftaler. Under ekspresordningen («fast-track») kan der ydes støtte til regioner for at støtte deres medvirken i forskellige aktiviteter på EU-niveau, så som European Institute for Technology.

11. Hurtigere overførsel af nyskabende idéer til markedet. Målet for regioner, som arbejder på dette tema, hvilket er særligt vigtigt i regioner med stærke SMV-sektorer, vil være at træffe foranstaltninger, der kan øge opmærksomheden omkring de potentielle fordele ved forskning for udvalgte erhvervssektorer, herunder de muligheder, som måtte udspringe af projekter som GALILEO, at fremme videnoverførsel fra forskning til innovative produkter og tjenester og for at fremme ikke-teknologisk innovation, f.eks. ved at give råd-

giving og netsamarbejdsforanstaltninger. Udvekslingen af bedste praksis ville omfatte brug af risikovillig kapital til finansiering af proof-of-concept-fasen i innovationsprocessen.

12. Erhvervsorienteret uddannelse og bibeholdelse af forskere.

Regioner, som arbejder på dette tema, vil udvikle programmer til at uddanne studerende og forskere i lokale virksomheder, med henblik på at oprette afdelinger for at fremme udveksling af personale og viden og tiltrække unge til en karriere inden for forskning og videnskab.

13. Hjælp til omstrukturering af de regioner, der er mest afhængige af traditionelle industrier.

Målet for regioner, som arbejder på dette tema, vil være at udvikle politiske mekanismer til bedst muligt at forudse eller reagere på lukninger gennem omstrukturering og diversificering eller gennem efteruddannelse, erhvervsstøtte, rådgivning og finansiering og støtte til lokale klynger.

14. Indførelse af e-government til regioner og virksomheder.

Regioner, som arbejder på dette tema, vil drage nytte af erfaringer i de regioner, som er mere fremskredne med hensyn til at formidle forskellige tjenester gennem elektronisk kommunikation, herunder administration, biblioteksvirksomhed, o. lign.

15. Forbedring af ikt-forbindelser mellem regioner.

Regioner, som arbejder på dette tema, vil bruge bredbåndsforbindelser og digitale økosystemteknologier til at hjælpe med at bibeholde og etablere nye virksomheder, mindske afvandringen og fremme globalt samarbejde blandt de forskellige samfundsøkonomiske aktører.

16. Forbedring af kvalifikationer til innovation.

Målet for regioner, som arbejder på dette tema, vil være at imødegå manglen på kvalificerede arbejdstagere til job inden for forskning, teknologi og innovation gennem aktioner til at øge befolkningens uddannelsesniveau og oplære såvel arbejdsløse som beskæftigede (opdatering af færdigheder, livslang indlæring).

17. Fremme af iværksætteri.

Regioner, som arbejder på dette tema, vil fokusere på foranstaltninger beregnet på at øge antallet af opstartsvirksomheder og forbedre deres overlevelsesmuligheder, opmuntre til iværksættertankegang i skoler og give erhvervsrådgivning, mentoring, finansiering og støtte til innovationscentre.

18. Imødegåelse af den demografiske udfordring.

Regioner, som arbejder på dette tema, vil kombinere deres erfaring med at arbejde med virkningerne af demografiske ændringer og udforme tiltag, der kan bringes i anvendelse andre steder. Der vil blive vist særlig opmærksomhed over for balancen mellem generationerne og følgevirkningerne af immigration, både lovlig og ulovlig.

19. Fremme af en sund arbejdsstyrke på sunde arbejdspladser.

Regioner, som arbejder på dette tema, vil stræbe efter at reducere det antal arbejdsdage, der mistes på grund af sygdom ved at udveksle bedste praksis om sundhedsfremme, inklusive sundhedsfremme på arbejdspladsen.

20. Integrering af marginaliserede unge.

Byer og landdistrikter, som arbejder på dette tema, vil søge at øge integrationen af arbejds-

løse og utilstrækkeligt faglærte unge ved at give dem adgang til beskæftigelsesmuligheder gennem uddannelse, mikrokredit, forbedret infrastruktur og rådgivningstjenester. Foranstaltninger til forebyggelse af kriminalitet kunne også fremhæves.

21. Forvaltning af migration og fremme af social integration.

Byer og regioner, som arbejder på dette tema, vil søge at styrke deres integration ved at give disse grupper adgang til jobmuligheder gennem almen og erhvervsorienteret uddannelse, mikrokreditter, forbedret infrastruktur og rådgivningstjenester.

22. Forbedring af arbejdstageres og virksomheders tilpasningsevne.

Regioner, som arbejder på dette tema, vil søge at opnå en bedre præstation med hensyn til livslang indlæring og forbedre systemer til opnåelse af bedre design og formidling af innovative og mere produktive former for arbejdsorganisation.

23. Udvidelse og forbedring af almene og erhvervsorienterede uddannelsessystemer.

Regioner, som arbejder på dette tema, vil søge at forbedre deres almene og erhvervsorienterede uddannelsessystemer og pensum.

24. Øget beskæftigelse for ældre arbejdstagere.

Regioner, som arbejder på dette tema, vil søge at øge beskæftigelsesandelen for ældre arbejdstagere. Der kan benyttes mange forskellige aktive og forebyggende metoder alt efter særlige nationale og regionale forhold.

25. Forvaltning af kystområder.

Investeringer i miljøet bidrager til at sikre den langsigtede bæredygtighed af den økonomiske vækst, at sænke de omkostninger, der er eksterne i forhold til økonomien, og fremme innovation og jobskabelse. Regioner, som arbejder på dette tema, vil udvikle og dele foranstaltninger til forebyggelse eller reduktion af kystforurening, forvalte kysterosion på bæredygtig vis og afbøde virkningerne af en stigning i havenes vandstand i lyset af den globale strategi for tilpasning til klimaændringer.

26. Indhøstning af fordelene ved havet.

Regioner, som arbejder på dette tema, vil udveksle bedste praksis om, hvordan økonomier i maritime regioner kan drage nytte af vækst på områder som transport, turisme, energiproduktion, akvakultur og fremspirende havteknologier.

27. Opnåelse af bæredygtig byudvikling.

Byer, som arbejder på dette tema, vil søge at dele erfaringer og fordele ved anvendelse af denne form for integreret bæredygtig byudvikling.

28. Genbrug af forladte industriområder og affaldsdepoter.

Byer og regioner, som arbejder på dette tema, vil søge at starte projekter, som går ud på at genanvende forladte bynære industri-, militær- eller havneområder.

29. Forebyggelse og reduktion af oversvømmelser.

Byer og regioner, som arbejder på dette tema, vil arbejde på projekter, som går ud på at genoprette floders naturlige løb, istandsætte indtørrede marsk-områder, udføre skovbeplantningsprojekter og anlægge vådområder.

30. Støtte den økonomiske diversificering af landdistrikter.

Regioner, der arbejder på disse temaer, vil udveksle bedste praksis om, hvordan økonomierne i landdistrikterne kan diversificeres yderligere.

Sådan virker det

Diskussion med kommissær Danuta Hübner ved den første konference om regioner for økonomisk forandring i juni 2006.

Under initiativet Regioner for Økonomisk Forandring vil der blive oprettet netværk gennem ansøgning til de fremtidige **interregionale netværksprogrammer for samarbejde og byudvikling (Urbact)**, der forventes vedtaget i anden halvdel af 2007. I henhold til programprocedurerne vil en ledende region ansøge om finansiering til et netværk fra det dertil hørende program. Overvågningsudvalget vil være ansvarlig for at vælge projekterne på grundlag af de udvælgelseskriterier, som den har fastlagt.

Under de interregionale samarbejds- og Urbact-programmer kan regioner og medlemsstater fortsætte med at oprette netværk, som de har gjort hidtil. Efter en forslagsindkaldelse udpeger en gruppe regioner, som ønsker at etablere et netværk — under en af de 30 temaer eller en af de øvrige aftalte prioriteter — en ledende region, der indgiver en projektansøgning om et bestemt emne til det relevante program. Der opmuntres kraftigt til, at man giver fast tilsagn om at formidle og kanalisere resultaterne i programmet om konvergens og konkurrenceevne.

For **fast-track-netværk** vil regioner og byer — i overensstemmelse med procedurer, der fastlægges i programmet — have et tættere samarbejde med Europa-Kommissionen. Fast-track-netværk udvælges på grundlag af andre kriterier så som tilstedeværelsen af mere indgående partnerskaber med økonomiske og sociale partnere og tilsagn om at overføre resultater til hovedlinje-programmerne om konvergens og konkurrenceevne.

Konferencer

I januar 2006 annonceredes en række på tre konferencer om regioner for økonomisk forandring. Den første fandt sted den 12.-13. juni 2006, den anden den 25.-26. januar 2007 og den tredje den 7.-8. marts 2007. Disse begivenheder har til formål at fremvise temaer, hvor samhørighedspolitikken kan støtte Lissabon-moderniseringsdagsordenen, give eksempler på god praksis og give strukturfondenes forvaltningsmyndigheder mulighed for at lære. Den tredje konference udgør desuden den første årlige konference sammenfaldende med forårsrådet og lanceringen af de regionale innovationspriser for 2008.

Innovation gennem regionalpolitik (12.-13. juni 2006)

Ved denne konference fokuseredes der på at drøfte bedste praksis i forbindelse med fremme af videnoverførsel, innovation og klynger, idet der specielt fokuseres på de strategier og projekter, som er forløbet godt i mindre velstående regioner. Hovedtalerne var kommissionsformand Barroso, kommissær Hübner og kommissær Verheugen. En række workshopper beskæftigede sig med, hvordan de offentlige myndigheder forvalter innovation og støtter klyngedannelse, udvikler innovationsinfrastruktur og støttetjenester, finansieringsteknik, udvikler ekspertisepoler, markedsfører forskningsresultater, håndterer samarbejdsnets rolle i forbindelse med videnoverførsel, udvikler tværnationale projekter og erfaring med at kombinere stats- og fællesskabsfinansiering.

Omkring 600 personer deltog i konferencen. De repræsenterede nationale og regionale myndigheder, som medvirker til at planlægge og gennemføre strukturfondsprogrammer, repræsentanter for erhvervsorganisationer, universiteter, specialister i teknologioverførsel og specialistnetværk. Samtidigt med konfe-

Ved konferencen Innovation gennem Regionalpolitik i juni 2006

rencen var der en udstilling af innovative projekter fra overalt i EU, der havde modtaget støtte fra strukturfondene, stande med information om relevante fællesskabsprogrammer og rådgivningstjenester. Produkterne omfattede en konferencebrochure og -beretning.

Regionalpolitiske svar på demografiske udfordringer (25.-26. januar 2007)

Formålet med konferencen var at skabe opmærksomhed omkring demografiske ændringer som drivkraft for samfundsøkonomiske ændringer og vise, hvordan europæisk regionalpolitik og dens instrumenter gør europæiske regioner i stand til at byde svar på udfordringerne og bedst muligt udnytte de muligheder, som demografiske ændringer frembyder. Hovedtalerne omfattede kommissærerne Hübner og Špidla, formand Dimitriadis fra EØSU og Delebarre fra Regionsudvalget samt ministre og eksperter fra medlemsstater og regioner. Under konferencen annoncerede en Eurostat-repræsentant de seneste 25 års-progno- ser for regionalbefolkningen, mens Regionsudvalget lancerede et værktøjssæt til alderssikring («An age proofing toolkit»).

Ud over plenarmøderne fokuseredes der ved konferencen på tre workshopsessioner med tre parallelle workshopper pr. session. Begivenheden fremviste eksempler på god praksis og gav strukturfondenes forvaltningsmyndigheder chancen for at lære noget nyt. Alt i alt havde konferencen deltagelse af over 500 repræsen-

tanter for nationale, regionale og lokale myndigheder, institutioner og samarbejdsnet, organisationer fra civilsamfundet og repræsentanter fra universitetsmiljøet.

Fremme af konkurrenceevne gennem innovative teknologier, produkter og sunde lokalsamfund (7.-8. marts 2007)

Denne konference har til formål at lette udvekslingen af god praksis til gennemførelse af Lissabon-strategien på regionalt niveau gennem samhørighedsinstrumenter. Gennem et »udvekslings- og netværksforum« tilbydes der indlærings- og net-samarbejds muligheder for strukturfondenes forvaltningsmyndigheder, regionaludviklingskontorer, erhvervs-organisationer og andre partnere med op til 500 deltagere. Der vises desuden eksempler på god praksis og gode styreformer i europæisk regionalpolitik under tre temaer:

- små og mellemstore virksomheder, teknologioverførsel og styreformer
- innovative teknologier, produkter og markeder for bæredygtig vækst
- forbedrede regioner og byer for borgere og erhvervsliv.

Der vil blive afholdt et forum i samarbejde med den franske region Provence-Alpes-Côtes d'Azur og Regionsudvalget. Sidstnævnte vil fremlægge »Lissabon-overvågningsplatformen« (»Lissabon

Ved den anden konference om Regioner for Økonomisk Forandring i januar 2007

Monitoring Platform«), et netværk bestående af over 60 regionale og lokale myndigheder, der nøje overvåger, hvordan gennemførelsen af Lissabon-strategien og dens forvaltningsproces skrider frem.

Den 8. marts 2007 vil Danuta Hübner, EU's kommissær for regionalpolitik, lancere »RegioStars 2008: priser for innovative projekter« (»awards for innovative projects«), der stræber efter at identificere den bedste europæiske praksis inden for regionaludvikling.

RegioStars 2008 — priser for innovative projekter (»awards for innovative projects«)

Til alle regionale myndigheder! Indsend det mest innovative projekt til en konkurrence, hvor der fokuseres på god praksis inden for regionalpolitik.

Prisen

De første RegioStars uddeles i marts 2008 ved konferencen Regioner for Økonomisk Forandring, hvor de bedste eksempler på god praksis fra konkurrencen fremvises, og der gives rig mulighed for erfaringsudveksling.

Formålet med RegioStars er at identificere god innovativ praksis inden for regionaludvikling i følgende kategorier:

- Regionale økonomier baseret på viden og teknologisk innovation:
  1. Støtte til klynger og virksomhedsnetværk
  2. Teknologioverførsel fra forskningsinstitutter og SMV'er
- Bæredygtig økonomisk udvikling:
  3. Energieffektivitet og vedvarende energi
  4. Miljøteknologier

Ansøgning

Hver af de 268 regioner i EU-27 kan indsende en ansøgning den **29. juni 2007**. RegioStars er åben for alle projekter, der har modtaget EFRU-støtte eller førtiltrædelsesstøtte. I den sammenhæng er et projekt en aktion, der har en strategisk dimension og en potentiel indvirkning på regionen.

Priser

Der tildeles to priser i hvert undertema — den ene til et projekt i en region under konvergensmålet og den anden til et projekt i en region under målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse.

Yderligere oplysninger findes på: http://ec.europa.eu/info/region/innovation/regiostars_en.htm

Regioner for Økonomisk Forandring

Case-studier

Samtidig med lanceringen af RegioStars 2008 har GD for Regionalpolitik fremstillet en publikation betegnet **Examples of regional innovation projects**. Det er en samling oversigter fra 40 projekt-case-studier fra programmet Regionale Innovative Aktioner, der er medfinansieret af EFRU for at hjælpe regioner med at eksperimentere med nye metoder, partnerskaber og regionaludvikling. De fulde tekster fra case-studierne findes på webstedet for Regioner for Økonomisk Forandring:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm

Bygge broer: Lissabon-overvågningsplatformen

Michel Delebarre
Formand for Regionsudvalget

»Behovet for øget ejerskab på alle niveauer anerkendes som en af nøglefaktorerne for Lissabon-strategiens succes ... Lissabon-reformer skal involvere EU-regioner og lokale myndigheder i større udstrækning og på et tidligt tidspunkt i forvaltningscyklussen ... Regionsudvalget har forpligtet sig til at bidrage til overvågningen af lokal og regional deltagelse i Lissabon-processen og gennemførelsen af reformerne for vækst og beskæftigelse ... Der er rigelig plads til større deltagelse på lokalt og regionalt niveau i vækst- og beskæftigelsesstrategien. Ansvar for Lissabon-dagsordenen tilfalder alle interessehavere på EU-niveau og på nationale, regionale og lokale niveauer, og mobiliseringen er kun mulig, hvis de forskellige parter føler, at de foreslåede politikker vedrører dem, og de i sandhed er involveret i beslutningstagnings- og gennemførelsesprocessen.«

Regionsudvalgets Lissabon-overvågningsplatform lanceredes den 1. marts 2006:

- for at danne et tæt fællesskab for at støtte partnerskabet for vækst og beskæftigelse ved at lette udvekslingen af information mellem lokale og regionale politiske beslutningstagere
- for at gøre opmærksom på de identificerede udfordringer og forhindringer og finde realistiske og fulgyldige løsninger.

Hvad er denne platform?

Det er partnerskabsprincippet ført ud i praksis, et netværk af regionale og lokale myndigheder og en elektronisk platform på én gang. Platformen giver information om strategiens lokale og regionale dimensioner, en oversigt over udviklingen af disse lokale og regionale dimensioner gennem en interaktiv scoretavle og samtidig et diskussionsforum. Det går først og fremmest ud på at skabe et fællesskab blandt lokale og regionale myndigheder, der arbejder på at gennemføre vækst- og beskæftigelsesstrategien, og blandt dem, der gerne vil lære mere om den. I 2006 deltog 65 lokale og regionale myndigheder, og dette antal vil i år stige til 100.

Hvorfor en platform?

- for at indføre gennemsigtighed gennem opfølgningen af, hvad der sker på græsrodsniveauet med de nationale reformprogrammer (handlingsplader udarbejdet af medlemsstaterne for at fremme vækst og beskæftigelse)
- for at overvåge fremgangen med hensyn til medlemsstaternes gennemførelse af vækst- og beskæftigelsesstrategien fra de regionale og lokale myndigheders perspektiv
- for at sætte et benchmark ved at opnå bedre viden om, hvad der sker i andre lande og regioner
- for at overvåge deltagelsen på lokalt og regionalt niveau i forvaltningsprocessen under EU's samhørighedspolitik
- for at undersøge det voksende forhold mellem Lissabon-strategien og samhørighedspolitikken og for at vække opmærksomheden omkring de nationale reformprogrammer og natio-

nale strategiske referencerammer (strategiske dokumenter, der fastlægger gennemførelsesordningerne for strukturfondene og Samhørighedsfonden) for lokale og regionale myndigheder

- for at identificere specifikke tendenser blandt de 11 grupper af regionale og lokale myndigheder
- for at identificere de forhindringer, som regionale og lokale myndigheder støder på ved gennemførelsen af Lissabon-strategien, sætte disse i fokus på politisk niveau og finde realistiske løsninger
- for at mobilisere det regionale og lokale niveau for at udveksle information (bedste praksis, udfordringer)
- for at oprette produktive netværk af regionale og lokale myndigheder, hvis erfaringer og bidrag vil bidrage til Regionsudvalgets Lissabon-relaterede politiske meddelelser
- for at hjælpe regionale og lokale myndigheder med at argumentere mere effektivt i nationale debatter.

Hvordan fungerer platformen?

- Lissabon-overvågningsplatformen har til formål at være et nyttigt operationelt værktøj for regionale og lokale myndigheder på tværs af EU med detaljerede regionale statistiske data, et dokumentationscenter og interaktive fora, hvorigennem lokale og regionale repræsentanter vil kunne udveksle information (bedste praksis, udfordringer) om Lissabon-relaterede emner.

Ud over platformens elektroniske aspekt afholdes der en hel række workshopper med platformens deltagere for at bygge et rigtigt fællesskab med LMP-projektets deltagere.

Resultaterne af denne overvågningsøvelse vil indgå i Regionsudvalgets rapport for 2008, som der blev anmodet om i konklusionerne fra Det Europæiske Råds formandskab for 2006. De vil også støtte andre af Regionsudvalgets aktiviteter.

Nærmere oplysninger: <http://Lissabon.cor.europa.eu/>
analysis@cor.europa.eu

Estland/Frankrig/Rumænien/Sverige/Tyskland/Østrig/Rusland CLOE — Europæisk Forbundne Klynger (Clusters Linked over Europe)

Klynger er netværk af kompatible eller konkurrencedygtige indbyrdes forbundne virksomheder, som arbejder sammen om at styrke en industri i et bestemt område. De gør det lettere for virksomheder at indsamle god praksis og udveksle information i en given region og inden for en bestemt industri. Der udveksles imidlertid kun begrænset information mellem klynger, og klyngeledere har ofte svært ved at få indblik i, hvad der fungerer godt, og hvordan der opnås gode resultater inden for klynger, som er udviklet i andre industrier. Klynger mangler også synlighed, da de ofte mangler den kritiske masse, som er nødvendig for at gøre opmærksom på deres eksistens og deres idéer over for andre regioner inden for og uden for Europa.

Hovedformålet med CLOE-projektet — Europæisk Forbundne Klynger (Clusters Linked over Europe), der er finansieret under Interreg IIIC-initiativet og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), er at oprette et europæisk klyngenetværk. Til dette formål samarbejder offentlige og private partnere fra regioner i seks medlemsstater og Rusland mellem juli 2004 og juni 2007. Projektets hovedformål er følgende: (a) lære af, hvad klynger i andre industrier og regioner har udviklet; (b) fremme udveksling af viden og ekspertise mellem klynge-SMV'er, som er beskæftiget inden for samme industri; og (c) øge klyngers synlighed i partnerregioner, i andre europæiske regioner og i lande som Kina og USA.

CLOE-stand ved TCI-kongres i Lyon, Frankrig

Projekt: CLOE — Clusters Linked over Europe
Program: Interreg IIIC (Vest)
Samlede omkostninger: 1 808 000 EUR
EU-bidrag: 800 000 EUR
Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)
Gennemførelse: juli 2004-juni 2007

Dr Adolf M. Kopp
Wirtschaftsförderung Karlsruhe
Zähringerstr. 65a
D-76124 Karlsruhe
Tlf. (49-721) 133 73 00
Fax (49-721) 133 73 09
adolof.kopp@wifoe.karlsruhe.de
<http://www.clusterforum.org>

CLOE's workshopper danner udgangspunkt for en vejledning i forvaltning af klynger ud fra den bedste praksis, som netværket har identificeret til etablering og forvaltning af klynger. Netværket udvikler også et websted, der bruges til intern og eksternt kommunikation: Det giver information om de aktiviteter, som afholdes af SMV'er og andre organisationer, der deltager i hver klynge. Gennem netværket lærer klyngevirksomhederne om god praksis inden for organisation og ressourcer, kvalifikation og erhvervsuddannelse, samarbejdsværktøjer og metoder. De udvikler samarbejde og synergier med andre klyngevirksomheder, som er beskæftiget inden for samme industri, og engagerer sig i en fælles international markedsføringsstrategi, som gør CLOE i stand til at opnå et internationalt omdømme og få adgang til målmarkeder.

Projektet har fået en god dækning i det europæiske klyngemiljø, og der er allerede nået adskillige milepæle. Efter at have udviklet et godt, informativt websted (clusterforum.org) har platformen nu bevæget sig fra en ren informationskilde til et interaktivt forum med en søgemaskine, som omfatter over 230 klyngekontakter i CLOE-databasen. En anden stor milepæl var fuldførelsen af klyngevejledningen («Cluster Management Guide») i 2006, et opslagsværk til etablering og forvaltning af klynger. Der afholdtes endvidere en vellykket branchespecifik begivenhed i Linz, som havde deltagelse af 80 deltagere og var målrettet CLOE-regionernes virksomheder og interesserede klyngeledere fra overalt i Europa.

Italien/Tyskland/Ungarn/Østrig

REGINS — Integration af små og mellemstore virksomheder i den europæiske økonomi

Regionaludvikling afhænger af konkurrencedygtige små og mellemstore virksomheder og deres integration i europæiske og globale markeder. Et effektivt netsamarbejde mellem dem, især teknologierorienterede brancher, er derfor vigtigt på regionale og internationale niveauer. Der findes imidlertid kun begrænset information om effektiviteten af netværk og klynger i forskellige regionale miljøer. Netværks- og klyngeaktiviteter er hovedsageligt lokale eller regionale, og der er kun meget lidt samarbejde på interregionalt eller europæisk niveau. I REGINS-projektet undersøges status quo for tematisk forvaltning af klynger i de deltagende regioner, og der gennemføres delprojekter, som forbinder institutioner fra de deltagende regioner i bilindustrien, logistikbranchen og den bioteknologiske sektor.

Fire regioner fra Italien, Tyskland, Ungarn og Østrig samarbejder inden for REGINS-projektet (»REGional standardiserede Interfaces til bedre integration af regionale SMV'er i den europæiske økonomi«), der modtager støtte mellem 2004 og 2007 fra Interreg IIIC-initiativet og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU). Det overordnede formål med REGINS er at stimulere overførslen af knowhow om forvaltning af klynger, regional innovation og SMV-støttepolitikker mellem partnerne, for at lægge grunden for et langsigtet og strategisk samarbejde. Projektets delmål er (a) at fremme offentlig-private partnerskaber, (b) at opmuntre til udveksling og overførsel af knowhow om bestemte temaer, (c) at etablere regionale netværkskontorer for at støtte netsamarbejde mellem partnere i regionen, (d)

REGINS' styrekomité og medarbejdere ved et møde i Gmunden, Østrig

at vurdere højtudviklede metoder med hensyn til forvaltning af klynger i de deltagende regioner og (e) at give adgang til standardiserede interfaces til en lang række SMV'er gennem eksisterende regionale netværk inden for de deltagende regioner.

REGINS vil give en sammenlignende oversigt over partnerregionernes klyngeforvaltningspolitikker og -instrumenter og deres effektivitet. Eksisterende strukturer gennemgås og benchmarkes. Der udvikles nye fremgangsmåder. En overvågningsordning skal støtte indarbejdelsen af resultater i regionale støttepolitikker og netsamarbejdsinstrumenter. Fælles netsamarbejdsinstrumenter og -strukturer (standardiserede interfaces) vil bane vejen for et interregionalt samarbejde mellem klyngeforvaltningsstrukturer, der bør føre til en reduktion i projektopstarts- og transaktionsomkostningerne, en nedbringelse af reaktionstiderne og en bedre overensstemmelse mellem indhold og SMV-mål. Delprojekter i de valgte tematiske prioriteter vil skabe stabile interregionale forbindelser blandt regionale netværkskoordinatorer og -medlemmer.

På grundlag af en analyse af den aktuelle status og et interregionalt evalueringssystem blev der fremstillet en vejledning i god praksis, der sammenfatter klyngeforvaltningsaktiviteter i partnerregionerne og giver generelle anbefalinger vedrørende opsætning og forvaltning af regionale klynger, særligt for bilindustrien, logistikbranchen og den bioteknologiske sektor. Alle partnere deltog og bidrog til at udbrede kendskabet til REGINS ved forskellige regionale, interregionale og internationale messer og andre begivenheder. Derudover udbredtes kendskabet til REGINS-projektet ved en række internationale workshops og besøg fra delegationer i Oberösterreich, Stuttgart-regionen, Lombardia og West Pannon (Nyugat-dunántúli).

Projekt: REGINS — REGional standardised Interfaces for a better integration of regional SMV'er in the European Economy

Program: Interreg IIIC (Øst)

Samlede omkostninger: 7 035 223 EUR

EU-bidrag: 3 667 611 EUR

Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)

Gennemførelse: februar 2004-marts 2007

Andreas Hubinger

Clusterland OÖ GmbH

Hafenstraße 47-51

A-4020 Linz

Tlf. (43-70) 798 10/50 82

Fax (43-70) 798 10/50 80

andreas.hubinger@clusterland.at

<http://www.regins.org>

Østrig/Tjekkiet/Tyskland/Polen/Slovenien

RegioSustain — fra biomasse til energi — bæredygtighed for regionale virksomhedskredsløb

Dyrkning og anvendelse af biomasse til energiproduktion er en innovativ måde at skabe regionale værdikæder, hvori hele den oparbejdede værdi — fra kultivering af biomasse til energiproduktion og -forbrug — forbliver i regionen. Erfaringen viser, at brugen af biomasse som alternativ energikilde kan støtte regional økonomisk udvikling, særligt i regioner domineret af land- og skovbrug. Mange af disse regioner mangler imidlertid den knowhow og de værktøjer, der skal til for at indføre regionale kredsløb af biomasseproduktion, energiproduktion og forbrug på hensigtsmæssig vis.

RegioSustain er et interregionalt netværk, der er oprettet under Interreg III C-initiativet og finansieret af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling. RegioSustain består af 14 offentlige og private partnere og forskningsfaciliteter i regioner og byer fra fem medlemsstater og har til formål at hjælpe regioner til at drage nytte af et uudnyttet potentiale inden for land- og skovbrug ved hjælp af biomasse til energiproduktion. Nærmere bestemt gælder det om at forbedre den tilgængelige knowhow og de værktøjer, der er nødvendige for på effektiv vis at udnytte biomasse til energiproduktion og som et værktøj til bæredygtig udvikling og til at skabe opmærksomhed blandt lokale og regionale interessehavere og den brede offentlighed.

RegioSustain hjælper regioner til at videreudvikle alternative energikilder og blive mere uafhængig af energiforsyning udefra. Den bistår også regionerne i deres indsats for at diversificere indtægtskilderne fra land- og skovbrugssektoren og støtte opretholdelsen af traditionelle kulturelle landskaber. Aktiviteter omfatter analyser af tilgængelig knowhow og det lokale potentiale for at udnytte

Erfaringsudveksling er en af RegioSustains hovedmål. Regelmæssige udflugter med projektpartnere til gode eksempler på initiativer — her et varmesystem baseret på forbrænding af træspåner — er sandsynligvis den mest praktiske måde at udveksle og overføre bedste praksis på.

Projekt: RegioSustain
Program: Interreg III C (Øst)
Samlede omkostninger: 704 000 EUR
EU-bidrag: 507 000 EUR
Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)
Gennemførelse: juni 2004-juni 2007

Kontakt:
Dr agr. Elke Knappe
Leibniz-Institut für Länderkunde e.V.
Schongauerstraße 9
D-04329 Leipzig
Tlf. (49-341) 255 65 00
Fax (49-341) 255 65 98
info@ifl-leipzig.de
<http://www.regiosustain.net>

biomasse til energiproduktion. Partnere overfører og formidler knowhow og værktøjer gennem en række workshopper, konferencer, udstillinger og kursusaktiviteter. De opretter desuden informations- og servicecentre i regionerne for at støtte informations-, formidlings- og uddannelsesaktiviteter.

Mellem juni 2004 og juni 2007 er projektets mål følgende: (a) at etablere et kompetencenetværk gennem eksempler på erfaringsudveksling og bedste praksis og overførelse af knowhow, (b) at fremme strukturelle ændringer i landdistrikter ved at tilvejebringe alternative indtægtskilder, ved at forbedre konkurrenceevnen inden for land- og skovbrug og ved at inddrage princippet om bæredygtig udvikling, (c) at udnytte det eksisterende potentiale inden for land- og skovbrug og (d) at stabilisere ugunstigt stillede regioner ved at etablere regionale værdikæder.

RegioSustains gennemførelse er ikke direkte forbundet med anlæggelsen af varmeværker. Det lægger derimod grunden for gennemførelsen af sådanne projekter ved at overføre knowhow om det specifikke potentiale, gode muligheder, men også mangler i projektregionerne, for at oprette økonomiske cyklusser, og om muligheder for finansiel støtte. Udvalget af aktiviteter kan opdeles i fire grupper: analyser, kurser, møder samt resultatformidling og PR. Et kerneelement, som er nødvendigt for at opnå en vellykket gennemførelse af operationen i projektregionerne, er de regionale arbejdsgrupper. De mødes regelmæssigt og tjener som en platform for drøftelser med lokale aktører og med eksterne eksperter.

Irland

Vækst gennem natur

Saneringen af Lough Key Forest & Leisure Park i Vestirland puster nyt liv i en etableret turistattraktion og giver ny dynamik til den lokale økonomi.

Lough Key Forest & Leisure Park ligger i et idyllisk og historisk område og består af ca. 350 hektar blandet skovområde, en sø og et antal småøer. Den 5 km brede Lough Key Lake er parkens hovedattraktion. Forfattere har skrevet om søens historie i cirka 1 000 år, startende i 1041 med de såkaldte »Annals of Lough Key« (Lough Keys annaler), der i dag opbevares i Trinity College, Dublin. I nyere tid indgik søen og den omkringliggende jord i ejendommen Rockingham Estate, der ejedes af Sir John King og hans arvinger til 1957. Ejendommen blev derefter solgt til Irish Land Commission, og Lough Key Forest Park blev oprettet kort efter. Parken er en af de største og mest idylliske skovparker i Irland. Blandt parkens mest bemærkelsesværdige træk er følgende: haver, vandreture, arkæologiske lokaliteter, ringforter og underjordiske huler, udsigtstårn og bådture til øerne. Ved sit højdepunkt i 1970'erne og først i 1980'erne havde parken op mod 250 000 besøgende årligt. På grund af ændringer i turist- og rekreativmønstre og manglende investeringer i parken faldt besøgstallene imidlertid i tiden derefter.

Udsigt fra trætoppene

Midt i 1990'erne påbegyndte Coillte, det statsejede skov- og egnsforvaltningsselskab, der ejer parken, et omfattende saneringsprojekt i partnerskab med distriktsrådet i Roscommon (Roscommon County Council). Projektet involverede nedrivningen af nogle af parkens eksisterende strukturer og renovering og sa-

Legeplads i Lough Key Forest & Leisure Park, Irland.

nering af andre. Der blev desuden føjet en række nye faciliteter til parken under saneringsarbejdet. En af de mere innovative tilføjelser er den nye trækronetur (Tree Canopy Walk), der snor sig gennem trækronerne fra besøgscentret langs Lough Keys kyst.

Derudover er der to nye indendørs eventyrcentre for voksne og børn og et nyt besøgscenter, der fortæller om Lough Keys rige og mangearterede landskaber. Opgraderingen af parken omfatter nye faciliteter og attraktioner, som der er adgang til mod betaling, men der er fortsat gratis adgang til de traditionelle skovrekreative gæster.

Resultater

Den sanerede Lough Key Forest & Leisure Park åbner for offentligheden i april 2007. Det forventede besøgstal for det første driftsår er 60 600, og det forventes at stige til 121 300 i det femte driftsår.

Når parken står helt klar, vil den give direkte beskæftigelse til mellem 12 og 16 medarbejdere. Den vil desuden give anledning til yderligere indirekte jobmuligheder inden for catering, uddannelse og vand- og landbaserede rekreative aktiviteter. Lough Key Forest & Leisure Park er et prestigeprojekt for regionen og vil også fungere som holdepunkt for andre besøgsattraktioner i området og derved støtte anlæggelsen af en regional klynge af turistprodukter og -tjenester. Saneringen af Lough Key Forest & Leisure Park er en god model for samarbejde mellem et statsejet skov- eller egnsforvaltningsselskab, en lokal myndighed og et turistudviklingsorgan ved udvikling af attraktioner af høj kvalitet.

Projekt: »Lough Key Forest & Leisure Park«
Program: Mål 1 (2000-2006)
Samlede omkostninger: 9 000 000 EUR
EU-bidrag: 5 700 000 EUR
Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)
Gennemførelse: 2000-2006

Kontakt:
Neil Armstrong
General Manager
Lough Key Forest & Leisure Park, Rockingham, Boyle, Co
Roscommon, Irland
Tlf. (353-71) 966 32 42
Fax (353-71) 966 32 43
loughkey@roscommoncoco.ie
http://www.loughkey.ie

Belgien/Nederlandene/Tyskland

Pleje over grænsen

En ny grænseoverskridende alliance mellem aktører inden for sundhedssektoren i Euregio Meuse-Rhine (EMR) demonstrerer fordelene ved at betragte sundhedsplejesystemer ud fra et europæisk perspektiv.

EMR er en grænseoverskridende region, som omfatter dele af Belgien (Liège og Limburg), Tyskland (Aachen) og Nederlandene (Limburg). Regionen har en befolkning på ca. 3,7 millioner indbyggere, der taler tre forskellige sprog, er underlagt tre forskellige retssystemer og har fire meget forskellige kulturer. På trods af disse forskelle har EMR en lang forhistorie med grænseoverskridende samarbejde, specielt plejetjenester i sundhedssektoren. Et Interreg I-projekt, der startede i 1992, lagde først grunden til et samarbejde inden for sundhedspleje. Dette samarbejde udvikledes yderligere med støtte fra Interreg II- og Interreg III-programmerne, hvilket førte til et mere intensivt samarbejde mellem hospitaler, sygeforsikringselskaber og andre aktører inden for sundhedssektoren i regionen og til udvikling af en række grænseoverskridende sundhedsplejetjenester. Det nuværende grænseoverskridende netværk omfatter hospitaler, sygeforsikringselskaber, patientorganisationer, læger, offentlige sundhedstjenester, sundhedspolitiske beslutningstagere og myndigheder.

Fri bevægelse af patienter

De indledende samarbejdsfaser involverede kun hospitalerne og fokuserede hovedsageligt på vurdering af sundhedsplejebehov og undersøgelse af de strukturer, der er nødvendige for at etablere en grænseoverskridende sundhedspleje. Der udvikledes derpå en alliance mellem hospitaler og sygeforsikringselskaber, som gjorde det muligt at give sig i lag med mere praktiske problemer forbundet med udbud af grænseoverskridende sundhedspleje og fjerne hindringer for fri bevægelighed for dem, der har brug for sådanne tjenester. Dette omfattede indførelsen af et særligt internationalt sygesikringskort i 2000, der giver folk med sygesikring adgang til sundhedstjenester hen over grænsen.

Det efterfølgende Interreg III-projekt »Pleje over grænsen i Europas Meuse/Rhine-region« (Zorg over de grens, 2002-2005) var opbygget omkring et udvidet netværk bestående af ti sundhedsfinansierende organisationer og fem hospitaler. Hospitalerne og finansieringsorganerne underskrev særlige samarbejdskontrakter og arbejdede sammen om dele af omkring 15 grænseoverskridende projekter. Projektet skabte også grænseoverskridende kontakt mellem patientgrupper og samarbejdsnet for ældrepleje, samarbejde inden for pleje af stofmisbrugere, samarbejde mellem højere uddannelsesinstitutioner og samarbejde om gennemførelse af Euroregio-projekter om miljø sundhed. Det førte også til samarbejde om en Euroregio sundhedsrapport og til afholdelse af Euroregio sundhedskonferencer.

Projekt: Cross-border health-care provision in the Meuse/Rhine region of Europe (Zorg over de grens)
Program: Interreg IIIA
Samlede omkostninger: 1 670 000 EUR
EU-bidrag: 835 000 EUR
Gennemførelse: 2002-2006
Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)

Kontakt:
Prof. Dr Jacques Scheres
Euregional Coordinator
University Hospital Maastricht
Postbus 5800, 6202 AZ, Maastricht
Nederlandene
Tlf. (31-43) 387 59 92
Fax (31-43) 387 79 77
jsch@eepz.azm.nl (jscheres@knmng.nl)

Model

De vigtigste resultater inden for det grænseoverskridende samarbejde om sundhedspleje i EMR omfatter:

- klinisk samarbejde mellem hospitaler, f.eks. hjerteoperationer for børn, PET-scanning, børneonkologi, brandsårsbehandling, karkirurgi og sygelig fedme osv.
- Quality Circle of Euregional Hospitals
- samarbejde mellem initiativtagere til sundhedspleje
- et internationalt sygesikringskort
- informationssted og -platform om grænseoverskridende sundhedspleje i EMR
- udvidet alliance mellem hospitaler, forsikringselskaber, patienter, læger, apotekere og andre relevante partnere, så som universiteter
- sammenligning af omkostninger for bestemte hospitalstjenester i de tre lande i EMR
- sammenligning af omkostninger for hospitalstjenester og gennemsigtighed i regler og refusion for lægehjælp i EMR
- sammenligning af tjenester for de kronisk syge i EMR, f.eks. sukkersyge
- grænseoverskridende samarbejde mellem ambulance- og nødhjælpstjenester i EMR.

Euregio Meuse-Rhine er en god model for fremtidigt samarbejde om grænseoverskridende sundhedspleje i Europa. Projektets succes har allerede givet anledning til et skift i EU's politik, der nu anerkender fordelene ved at se på sundhedstjenester ud fra et europæisk perspektiv.

Danmark/Sverige

Bioteknologi på tværs af grænsen

Grænseoverskridende samarbejde mellem offentlige myndigheder og den bioteknologiske industri i Øresundsregionen har ført til oprettelsen af Medicon Valley, en global bioteknologiklynge.

Da de svenske og danske regeringer besluttede at bygge en fast forbindelse over Øresund i 1991, havde de også i bagtankerne at etablere en grænseoverskridende region, der ville skabe et fælles område for økonomisk, socialt og kulturelt samarbejde. Resultatet var Øresundsregionen, der omfatter Storkøbenhavn og regionen Scania i Sydsverige, der dækker et område på omkring 100 kvadratkilometer og har en befolkning på 3,5 millioner indbyggere. For at fremme den økonomiske udvikling i regionen oprettedes Øresund Science Region (ØSR) gennem et samarbejde mellem industri, universiteter og den offentlige sektor.

Et prioritetsmål for ØSR var et bygge platforme eller klynger i nogle af de sektorer i regionen, som klarer sig bedst, så som bioteknologi, it, miljø og levnedsmidler. Den største og hidtil mest vellykkede klynge i den bioteknologiske/medicinske sektor er kendt som Medicon Valley. Idéen til Medicon Valley opstod midt i 1990'erne, da de offentlige myndigheder og den bioteknologiske industri i regionen blev enige om at samarbejde om at markedsføre regionen på internationalt plan og stræbe efter et fælles mål: at blive den mest attraktive bioregion i Europa og blandt de fem mest attraktive bioregioner i verden.

Fra klynge til samfund

De regionale udviklingskontorer, Copenhagen Capacity og Position Skåne, har siden 1997 i fællesskab markedsført investeringer i Medicon Valley. Samtidig har det etablerede Medicon Valley-sam-

fund også arbejdet for at stimulere sin egen fortsatte vækst og udvikling, startende med etableringen af Medicon Valley Academy (MVA) i 1997. MVA fungerer som facilitatororganisation, der arbejder for at fremme udveksling af information og viden og samarbejde mellem virksomheder, universiteter, hospitaler og andre organisationer i Medicon Valley. MVA modtog finansiel støtte gennem Interreg IIA Øresund-programmet og fra offentlige og private interessehavere i regionen.

Samarbejde mellem regionens universiteter førte endvidere til oprettelsen af »Øresund University«, der koordinerer undervisning og forskning og hjælper med at føre tilsyn med oprettelsen af nye forskningsinstitutioner inden for bioteknologi i regionen. Et andet vigtigt samarbejdsområde har været etableringen af regionens første venturekapitalfirma, Medicon Valley Capital. MVC blev stiftet af investorer fra begge lande og støtter opstartsvirksomheder og virksomheder under udvikling inden for bioteknologi.

Silicon Valley for medicinalindustrien

I dag indeholder Medicon Valley en koncentration af større medicinalvirksomheder, der er uden sammenligning i Europa og måske endda i verden. Denne enestående sektorbaserede klynge har med støtte fra regionens blomstrende akademiske og kliniske forskningsmiljø gjort Medicon Valley til global leder inden for fire af de kommercielt vigtigste områder inden for medicin: sukkersyge, inflammation/immunologi, neurovidenskab og kræft. Denne kombination af erfaring og ekspertise har også gjort Medicon Valley til et frugtbart miljø for nye bioteknologiske virksomheder. Medicon Valley har siden 1997 hjulpet 114 nye opstartsvirksomheder i gang (gennemsnitligt 13 om året i perioden 1997-2005) og tiltrækker i dag flere direkte investeringer fra udlandet inden for bioteknologi end nogen anden region i Europa. Medicon Valley er nu hjemsted for over 300 virksomheder, der er beskæftiget inden for bioteknologi, medicinteknologi og medicinalindustrien, hvilket repræsenterer cirka 60 % af al eksport af lægemidler og udstyr fra Danmark og Sverige.

Medicon Valley er karakteriseret ved følgende statistikker:

- 300 virksomheder beskæftiget med bioteknologi
- 14 universiteter
- 26 hospitaler, hvoraf 11 er universitetshospitaler
- 41 000 mennesker beskæftiget inden for bioteknologisektoren
- 14 000 forskere
- 150 000 studerende, hvoraf 2 000 er PhD-studerende inden for bioteknologi
- den repræsenterer cirka 60 % af Skandinaviens bioteknologiske produktion.

Projekt: Medicon Valley
Program: Interreg-programmet
Samlede omkostninger: 3 950 000 EUR
EU-bidrag: 1 980 000 EUR
Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)
Gennemførelse: 28.2.2002-27.2.2005

Kontakt:
Ulf Åberg
Business Development Manager
Food & Food Technology, Life Science
Department of Economic Development & Innovation
Region Skåne, Stortorget 9
SE-211 22 Malmö
Tlf. (46-40) 623 97 48 (direkte og mobil)
GSM (46-768) 87 04 48
Fax (46-40) 35 92 04
ulf.aberg@skane.se (Skype: ulfgoranaberg)
<http://www.skane.com/invest>

Italien

Træ- og teknologiklyngen i Bolzano: samarbejde og innovation blandt små traditionelle familieejede virksomheder

Bolzano-regionen støtter oprettelsen af en »Træ- og teknologiklynge« (»Cluster Holz & Technik«), der omfatter 175 medlemsvirksomheder. Det er hovedsageligt små familiedrevne virksomheder med en lav innovationsprofil, der samarbejder indbyrdes om ny innovation på områder som velvære, bæredygtige bygninger og optimering af belysning og akustik.

Den Autonome Provins Bolzano (Südtirol på tysk, der er det sprog, de fleste indbyggere taler) er en alpin region, hvor tømmerkonstruktion og træprodukter udgør en traditionel sektor i den lokale økonomi. Lokale virksomheder (hovedsageligt meget små virksomheder), der arbejder på et forholdsvis beskyttet marked og med begrænset FoU-kompetence, er imidlertid ikke særligt godt udstyret til at imødegå udfordringerne fra den stigende globalisering og er generelt set ikke konkurrencedygtige uden for det regionale marked. Hovedudfordringen for træsektoren er at modernisere og udvide sit marked samt fremme teknologioverførsel for at finde nye produkter, ny viden og nye produktionsprocesser.

Regional støtte

De regionale myndigheder opmuntrede til oprettelsen af en klynge og lancerede tre åbne udbud, hvor SMV'er inviteredes til at indgive forslag til samarbejdsprojekter med henblik på at fremme innovation. I sidste ende blev der ydet støtte til otte projekter, der havde deltagelse af 28 virksomheder, med fokus på følgende områder: opgradering af akustik og belysning, indendørs indretning i helsesektoren (herberg, kursteder osv.), udvikling og markedsføring af møbler i ergonomisk design, produkt/markeds/teknologi-innovation og en informationsplatform til træsektoren.

Som eksempel kan nævnes »Euroakustik« — en af de finansierede projekter — der blev indgivet af tre snedkere, der ønskede at udvikle nye måder at indrette lokaler til optimal akustik på. Efter en målrettet oplæring af to østrigske eksperter byggede snedkerne en første prototype af et akustisk kammer. Det blev derpå afprøvet af Symphonic Wind Orchestra under en koncertturné, der gjorde det muligt at måle, hvordan møblers placering påvirkede udbredelsen af lyd og musik. Projektet var så vellykket, at det resulterede i en ny virksomhed, der indgik kontrakter i den private sektor (konference/koncertlokaler til hoteller eller bands, arbejdsområder til virksomheder) og den offentlige sektor (sportsarealer, brandstation).

Samtidig blev der udviklet en række horisontale aktioner, herunder: støtte til deltagelse i internationale messer og afholdelse af studiebesøg, særlig undervisning i relevante nye teknologier, en undersøgelse af træsektormarkedet i Norditalien, etablering af en teknologisk certificering (mærkning) for akustik og belysning, udvikling af en virksomhedsprofildatabase, afholdelse af regelmæs-

Projekt: Cluster Alpine Network (CAN) Wood and Technologies Cluster

Program: Innovative Actions (2000-2006)

Samlede omkostninger: 740 360 EUR

EU-bidrag: 370 180 EUR

Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)

Gennemførelse: januar 2002-december 2004

Kontakt:

Wood and Technologies Cluster

Dott. Albert Überbacher, Cluster Manager

CAN Südtirol

Via Siemens 19

I-39100 Bolzano

Tlf. (39-471) 56 81 47

Fax (39-471) 56 81 45

albert.ueberbacher@can-suedtirol.it

<http://www.can-suedtirol.it>

sige workshopper og begivenheder (f.eks. »En snak om træ«), udvikling af et kompetencecenter om »Træakustik og belysning« og oprettelse af et informations- og kommunikationscentrum.

Klyngen, der både omfatter produktionsvirksomheder og tjenesteydere, består af følgende: 60 % tømrere, 20 % snedkere, 10 % arkitekter og 10 % andre virksomheder (designere, teknikere inden for akustik og belysning).

Andre nyudviklinger

Ved programmets afslutning i 2004 omfattede klyngen 130 medlemmer og en valgt repræsentativ komité. To år senere er medlemstallet steget til 175. Der er desuden oprettet tre arbejdsgrupper (»Innovativ trækonstruktion«, »Optimal brug af indendørs belysning« og »Sundhed, alpint velvære og innovative overflader«), som giver medlemmerne information, viden, praktisk indføring og støtte til samarbejdsprojekter. Syv af de otte samarbejdsprojekter, som finansieres, videreføres uden støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), og der er planlagt to nye projekter (»Kursteder til 3-stjernede hoteller« og »Bygning af træhuse til det sydlandske klima«). Der er desuden udviklet et teknologisk kvalitetsmærke, og der er afholdt et interregionalt samarbejdsprojekt (»Træ med merværdi«, finansieret under Interreg IIIC).

Sverige

Et netværk af innovationsrådgivere for SMV'er

I Vestsverige arbejder en gruppe »innovationsrådgivere« med SMV'er for at identificere deres innovationsbehov og, om nødvendigt, yde ekspertbistand for at hjælpe dem med deres fremtidige udvikling.

Västra Götaland er Sveriges førende industriregion, og industrisektoren er rygraden i den regionale økonomi og beskæftigelse uden for Storgöteborg. Godt 40 % af regionens befolkning er beskæftiget i industrien eller industrirelaterede tjenester.

En RITTS (!)-undersøgelse, der afholdtes i 1999-2000 og er baseret på 900 interview med virksomheder, viste, at SMV'er havde en række uopfyldte udviklingsbehov, og at der kun fandtes meget begrænset innovation og risikovillighed blandt industrielle SMV'er i regionen. Videnressourcer var spredt rundt omkring i området, og SMV'er var usikre på, hvem de skulle henvende sig til, når de havde brug for hjælp. SMV'er havde forskellige behov, specielt med hensyn til teknisk kompetence, men også inden for markedsføring og netsamarbejde for at få kontakt til potentielle kunder. Der var brug for bedre kontakter mellem videnudbydere og SMV'er.

I 2003 afholdt regionen Västsværike et projekt under overskriften »World Class Regional Innovation System for industrial SME's« i de tre delregioner Fyrbodal, Sjuhäråd og Skaraborg. Projektet blev stoppet før tiden på grund af manglende støtte i delregionen Fyrbodal, der fik assistance fra programmet Innovative Actions til sit eget projekt for at eksperimentere på dette område.

Anden fase

Projektets anden fase fortsatte med de to resterende delregioner mellem april 2003 og august 2005. IVF, det svenske industriforsk-

nings- og udviklingsinstitut, var leder af projekt, der fik betegnelsen »World Class Regional Innovation Service — IF-net Västra Götaland«. Projekt var centreret om følgende aktiviteter:

- Der blev opbygget et netværk, som førte alle de industrielle videnudbydere sammen. Det blev koordineret af en ledergruppe bestående af projektlederen fra regionen, industrielle forskningsinstitutter og en erhvervsudviklingsforening.
- Der rekrutteredes »Innovationsrådgivere«, som fik en særlig indføring inden for netværket. De kriterier, som ledergruppen brugte til at udvælge rådgiverne, var: tidligere erfaring i industrien, evne og villighed til at kommunikere med og etablere et tillidsforhold med nøglepersoner i SMV'er og evne til at se det overordnede billede, dvs. betragte SMV'ens situation i et helhedsperspektiv, i stedet for at lede efter specifikke problemer inden for ens personlige ekspertiseområde. Innovationsrådgiverne modtog den relevante uddannelse for at gøre dem i stand til at fungere som ambassadører for netværkets fælles kompetence.
- Innovationsrådgiverne besøgte industrielle SMV'er for at hjælpe dem med deres udvikling. Personlige besøg viste sig at være de bedste til at skabe kontakt og tillid, idet brochurer og informationsmateriale blot tjente som påmindelser. Det første besøg varede 1-2 timer, og op til 20 timer ekstra gik til analyse og udarbejdelse af et udviklingsprojektforlag.
- Når besøget resulterede i et identificeret behov, indgav rådgiveren et specifikt forslag til et udviklingsprojekt, som virksomheden kunne evaluere. Derpå identificeredes den bedste ekspertise, som anbefales til SMV'en. SMV'en betalte så for udviklingsprojektet, idet projektet bidrog med 1 800 EUR.
- Et sæt generelle bestemmelser dækkede procedurer, koordinering, rapportering osv. i forbindelse med virksomhedsbesøg og tjenester, som repræsentanter for det regionale vidennetværk stillede til rådighed for at sikre konsistens og kvalitet. Disse detaljer blev dokumenteret i en håndbog på baggrund af en undersøgelse afholdt af BIC (Business Innovation Centre) inden projektstarten.
- Der blev afholdt 318 virksomhedsbesøg, hvilket resulterede i 100 udviklingsprojektforlag, hvoraf 75 blev sat i værk.

Regionen finansierer fortsat projektet som en del af sin strategi om at bygge et »innovationsstøttesystem i verdensklasse for SMV'er«.

Projekt: World class regional innovation system for industrial SME's
Program: Innovative Actions (2000-2006)
Gennemførelse: januar 2003-september 2005
Samlede omkostninger: 1 714 000 EUR
EU-bidrag: 727 000 EUR
Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)

Kontakt:
Projekt phase II
Björn Westling
IVF Industriforskning och utveckling AB
Argogatan 30
S-431 53 Mölndal
Tlf. (46-31) 706 61 69
Fax (46-31) 27 61 30
bjorn.westling@ivf.se
http://www.ivf.se

¹ »Regional Innovation and Technology Transfer«, et europæisk program der blev medfinansieret af strukturfondene og organiseret af Generaldirektoratet for Regionalpolitik midt i 1990'erne for at opmuntre regioner til at udvikle forsknings- og innovationsstrategier.

Estland

Innovation i byggebranchen: Loodesystem

Udvikling af en ny produktionslinje for termoprofiler

Loodesystem Ltd er en estlandsk producent af byggematerialer og præfabrikerede huse. Virksomheden blev stiftet i 2000 og var den første i Estland til at starte produktion af bærende vægge til præfabrikerede huse eller elementhuse med pladestål eller såkaldt »termoprofil« som strukturmateriale.

Termoprofil er en tyndvægget plade i galvaniseret stål, der bruges til at fremstille ydervægge og facader. Stålets styrke og en god fleksibilitet gør det muligt at fremstille plader, der er lette og tynde, men samtidig stærke og holdbare. Termoprofilleverandører tilbyder almindeligvis ensartede produkter, der gør fremstilling af præfabrikerede huse ret arbejdskraftintensiv. Dette skaber problemer i Estland og tilstødende lande, hvor der er mangel på arbejdskraft i byggebranchen.

Loodesystem Ltd besluttede derfor at udvikle en ny produktionslinje for termoprofiler for at forsøge at overvinde disse problemer. For at reducere de potentielle økonomiske og teknologiske risici forbundet med dette forsknings- og udviklingsprojekt besluttede Loodesystem at ansøge om tilskud fra strukturfondene gennem Enterprise Estland (EAS), det nationale organ for erhvervsstøtte.

Partnerskab

Ingeniørerne ved Loodesystem indsamlede og analyserede faktiske data for at identificere de vigtigste faktorer, der står i vejen for en hurtigere samling af elementer til præfabrikerede huse. Resultaterne af denne analyse afslørede, at en ekstra funktionalitet ved termoprofiler ville føre til en hurtigere samling af elementer sammenlignet med andre termoprofiler på markedet.

Produktionslinjen blev udviklet i partnerskab med Oy Samesor, en førende finsk virksomhed på dette område. De nye idéer, som Loodesystem stillede til rådighed, blev ført ud i livet af partnerskabet efter ni måneders samarbejde.

Den ny produktionslinje.

Projekt: Development of novel production line for thermoprofiles
Program: Mål 1-programmet (Prioritet 2: Virksomheders konkurrenceevne)

Samlede omkostninger: 261 223 EUR

EU-bidrag: 104 486 EUR

Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)

Gennemførelse: december 2004-september 2005

Kontakt:

Raul Loomets

Loodesystem Ltd

Katusepapi 10a

EE-11412 Tallinn

Tlf. (372-601) 19 14

info@loodesystem.ee

<http://www.loodesystem.ee>

Den nye innovative produktionslinje (betegnet »strip rollforming line«) blev afprøvet i det tredje kvartal af 2005, mindre end et år efter færdiggørelsen af den indledende analyse om den nødvendige funktionalitet.

Denne hurtige udvikling ville ikke have været mulig uden samarbejdet med Enterprise Estland og støtte fra strukturfondene. De tilknyttede økonomiske og teknologiske risici ville have været alt for store for en SMV.

Hurtigere og billigere

Loodesystem Ltd har udviklet en innovativ selvejede CAD/CAM-produktionslinje for termoprofiler. Dette omfatter en række supplerende operationer, der bidrager til at mindske den tid, som er nødvendig for at fremstille et vægelement. De ekstra operationer er unikke og giver kunderne en funktionalitet i særklasse.

Med termoprofiler fremstillet af Loodesystem:

- kan et vægelement fremstilles 20-40 % hurtigere end med andre konkurrerende termoprofilprodukter
- kræver det mindre arbejdskraft at samle et vægelement end med andre konkurrerende termoprofilprodukter.

De nye produkter har skabt opmærksomhed blandt potentielle kunder i forskellige dele af Europa. Loodesystem er allerede begyndt at eksportere sine produkter til Ukraine og har fundet nye partnere, hovedsageligt byggefirmaer i Østersøregionen og i Spanien.

Frankrig/Grækenland/Italien/Spanien/Marokko/Tunesien Middelhavsområdet, et laboratorium for energiinnovation

I lyset af voksende bekymringer om miljø og klima skiller Middelhavsområdet sig ud med sin mangearthed — øer, bjerge og byområder — der er velegnet til at indsamle et bredt erfaringsgrundlag omkring brugen af vedvarende energi som supplerende el-forsyning. Vedvarende energi er en hjørnesten i bekæmpelsen af drivhuseffekten og i adgangen til decentraliseret el-produktion. Fordelene ved at etablere et samarbejde omkring Middelhavet inden for partnerskaber og samarbejdsnet er således, at man kan fremme videnuudveksling, idet man vælger de mest effektive energisystemer i en given sammenhæng, og en passende fysisk planlægning, samtidig med at man bidrager til at opfylde målene i Kyoto-protokollen og den europæiske hvidbog om energipolitikken. Et andet mål er at gøre vedvarende energiformer, der i øjeblikket er forholdsvis dyre, mere konkurrencedygtige, særligt med hensyn til fotovoltaisk energi og brændselsceller.

Nordkysten/sydskysten

Det var denne type overvejelser, der gav anledning til EMERGENCE (1) 2010-projektet, som regionen Provence-Alpes-Côte d'Azur (PACA, Frankrig) for nyligt lancerede under det europæiske Interreg IIIB MEDOCC (2)-program. Målet er at sikre en pålidelig og kontinuerlig energiforsyning gennem decentraliseret produktion fra vedvarende energikilder ved at inddrage de deltagende regioner fra nu af i en integrationsproces med henblik på at lægge grunden for fremtidens energilandskab.

EMERGENCE 2010-partnerne omfatter Balearernes handelskammer for handel, industri og energi (Spanien), provinsen Cagliari (Sardinia, Italien), den regionale provins Caltanissetta (Sicilia, Itali-

Fotovoltaiske celler: erfaringsudveksling om vedvarende energi udgør en del af »EMERGENCE 2010«-projektet.

en), Prefectura de Dodécanèse og Centre for Renewable Energy Sources (CRES) i Grækenland med, på den sydlige Middelhavskyst, Renewable Energies Development Centre (CDER, Marokko) og det nationale energistyringsorgan (ANME, Tunesien).

Fra forhindringer til modelksempler

Under startfasen (juni-december 2006), som var baseret på en omhyggelig metodik fastlagt ved et åbningsseminar, kunne de enkelte partnere ved hjælp af computersoftware udviklet af CRES vælge de energisystemer og undersøgelsesområder, som skulle indgives til fælles evaluering, identificering af områder og deltagere, lancering af tekniske og økonomiske undersøgelser, oprettelse af en fortegnelse og et websted og en af PACA udført opstilling af en indledende liste over forhindringer med henblik på at udvikle de planlagte teknologier.

I den anden fase (januar-juni 2007) fremlægges case-studier og strategier, arbejde på lokaliteterne efter validering og i overensstemmelse med et roadmap udfærdiget af CRES og meningsudveksling om de pågældende forhindringer.

Endelig vil der i fase tre mellem juli 2007 og april 2008 blive udarbejdet specifikationer med henblik på lancering af et »modelcase-studie« efter forslag fra de enkelte partnere, der muligvis kan resultere i en egentlig gennemførelse i fuld skala. Der foretages en vurdering af eventuelle operationelle opstartsvirksomheder og passende støtte fra europæisk side — herunder hvad der måtte falde under programmerne hørende til strukturfondenes nye mål om europæisk territorialt samarbejde. Projektet ender med et afsluttende seminar og bemærkninger.

Grunden lægges til alternativ energi

Ud over disse undersøgelser skal EMERGENCE 2010 give tilladelse til oprettelse af vækstcentre på steder, hvor den økonomiske aktivitet opbremses af problemer med energiforsyningen på grund af deres isolation, særlige behov for en alternativ energikilde eller lokal efterspørgsel.

Projekt: EMERGENCE 2010

Program: Interreg IIIB MEDOCC, axis 2, measure 1.

Samlede omkostninger: 1 210 000 EUR

EU-bidrag: 722 500 EUR

Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)

Gennemførelse: 1. juli 2006-30. juni 2008

Kontakt:

Région Provence-Alpes-Côte d'Azur

Mireille Pile, Managing Director for Environment
Sustainable Development and Agriculture

Hôtel de Région, 27 Place Jules Guesde

F-13481 Marseille cedex 20

Tlf. (33-4) 91 57 52 08

Fax (33-4) 91 57 53 07

mpile@regionpaca.fr

http://www5.regionpaca.fr/

¹ EMERGENCE: »Etudes en Méditerranée pour les Energies Renouvelables Garantissant l'Electrification de Noyaux de Croissance Ecologique«.

² Interreg IIIB: tværnationalt samarbejde (2000-2006). MEDOCC: Det Vestlige Middelhav.

Glossar

Samhørighedsfonden: Samhørighedsfonden er beregnet på medlemsstater med en bruttonationalindkomst på under 90 % af EU-gennemsnittet og anvendes til at medfinansiere projekter inden for transport og miljø, herunder transeuropæiske net (TEN), energieffektivitet og vedvarende energi. For perioden 2007-2013 stilles der 69,6 mia. EUR til rådighed til Samhørighedsfonden under de programmer, som forvaltes af medlemsstaterne.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

Konvergensmålet: I perioden 2007-2013 er tanken bag dette mål at styrke vækstfremmende betingelser og faktorer, der fører til reel konvergens for de mindst udviklede medlemsstater og regioner. Dette mål omfatter — inden for 17 medlemsstater — 84 regioner med en befolkning på 154 millioner, hvis BNP er mindre end 75 % af fællesskabsgennemsnittet, og — på en udfasningsbasis — yderligere 16 regioner med 16,4 millioner indbyggere med et BNP, der ligger blot en smule over tærsklen som følge af den statistiske effekt i EU som helhed. Det beløb, der står til rådighed under konvergensmålet udgør 279,8 mia. EUR, hvilket udgør 81,5 % af totalen. Det er opdelt på følgende måde: 199,3 mia. EUR til konvergensregioner, 13,9 mia. EUR reserveret til udfasningsregioner og 69,6 mia. EUR til Samhørighedsfonden, idet sidstnævnte omfatter 15 medlemsstater.

Fællesskabets strategiske retningslinjer for samhørighed repræsenterer et sæt rammer for strukturfondsinterventioner. Rådet og Europa-Parlamentet vedtog de strategiske retningslinjer for perioden 2007-2013 den 6. oktober 2006 på grundlag af et forslag fra Europa-Kommissionen.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

EFRU: Den Europæiske Fond for Regionaludvikling er — sammen med Samhørighedsfonden og Den Europæiske Socialfond — en af de tre finansielle instrumenter under EU's samhørighedspolitik og den største finansielle bidragsyder til udvikling af regioners endogene potentiale. EFRU, der blev stiftet i 1975, kan bidrage til finansiering af produktive investeringer, iværksætteri, transport og miljøinfrastruktur, forskning og teknologisk udvikling, innovation, informationssamfundet, bæredygtig udvikling og andre aktiviteter. De specifikke prioriteter for EFRU-støtte er defineret inden for rammerne af de flerårige programmer, som forvaltes af Kommissionen, medlemsstaterne og regionerne i fællesskab.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

ESF: Den Europæiske Socialfond, som blev oprettet i 1957, er en af EU's tre samhørighedsinstrumenter og EU's vigtigste kilde til finansiel støtte til udvikling af beskæftigelsesmuligheder og menneskelige ressourcer.

http://ec.europa.eu/beskæftigelse_social/esf2000/introduction_en.html

Målet om **Europæisk Territorialt Samarbejde:** Den metode, der anvendtes under det tidligere fællesskabsinitiativ Interreg, understøttes af målet om Europæisk Territorialt Samarbejde til fremme af grænseoverskridende, tværnationalt og interregionalt samarbejde mellem EU's regioner. Det er finansieret under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), og der er bevilget 7,85 mia. EUR til medfinansiering af omkring 80 samarbejdsprogrammer.

http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/index_en.htm

Innovative aktioner: I perioden 2000-2006 finansieredes godt 181 regionale programmer af innovative aktioner i 156 støtteberettigede regioner i EU-15. Målet var at afprøve nye metoder og aktioner, der i tilfælde af, at der opnås gode resultater, kan forbedre kvaliteten af de operationelle programmer. Hensigten med disse risikovillige »laboratorier« var at styrke regionale økonomier på grundlag af viden og teknologisk innovation, idet informationssamfundet stilles til rådighed for regioner og bæredygtig udvikling fremmes.

Integreerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse: Efter en vurdering af resultaterne af Lissabon-strategien frem til 2004 vedtog Det Europæiske Råd i foråret 2005 at sætte fornyet fokus på vækst og beskæftigelse. De integrerede retningslinjer består af 23 aktioner, og en styreformscyklus mellem 2005 og 2008 omfatter et sæt strukturelle indikatorer og årlige statusrapporter for de nationale reformprogrammer.

Mainstream(hovedlinje)-programmer: Denne betegnelse bruges til de 450 programmer, der finansieres af EFRU, ESF og Samhørighedsfonden under målene om »konvergens« og »regional konkurrenceevne og beskæftigelse« mellem 2007 og 2013.

Nationale reformprogrammer: Efter at Det Europæiske Råd godkendte den nye pakke med integrerede retningslinjer i juni 2005 skal medlemsstater udpege deres prioriteter og dele bedste praksis for at kunne imødegå de vigtigste økonomiske udfordringer gennem deres nationale reformprogrammer. Disse angiver medlemsstaternes strategier for levering af langsigtet bæredygtig vækst, høj beskæftigelse og et fair og inklusivt samfund. Alle medlemsstater skal fremlægge en årsrapport om den fremgang, der er opnået for programgennemførelsen, ved Rådets forårsmøde.

Nationale Strategiske Referencerammer (NSRF): I forbindelse med strukturfondsinterventionerne for perioden 2007-2013 skal medlemsstaterne fremsætte en **national strategisk referenceramme**, der skal sikre, at interventionerne er på linje med Fællesskabets strategiske retningslinjer for samhørighed.

Operationelt program: Dokument indgivet af en medlemsstat og godkendt af Kommissionen, som fastlægger en udviklingsstra-

tegi med et sammenhængende sæt prioriteter, der gennemføres med hjælp fra en fond, eller, i tilfælde af konvergensmålet, med hjælp fra Samhørighedsfonden og EFRU.

Målet om **Regional Konkurrenceevne og Beskæftigelse**: Mellem 2007 og 2013 har dette mål til formål at styrke regionernes konkurrenceevne og attraktivitet samt beskæftigelse med en tosporet fremgangsmåde. For det første vil udviklingsprogrammerne hjælpe regioner til at forudsige og fremme økonomiske forandringer gennem innovation og fremme af vidensamfundet, iværksætteri, miljøbeskyttelse og deres forbedrede tilgængelighed. For det andet understøttes flere og bedre job ved at tilpasse arbejdsstyrken og investere i menneskelige ressourcer. 168 regioner, der falder uden for konvergensmålet og repræsenterer 314 millioner indbyggere spredt ud over 19 medlemsstater, er støtteberettigede. De afsatte 54,9 mia. EUR — hvoraf 11,4 mia. EUR er til indfasningsregioner — repræsenterer knap 16 % af den samlede tildeling.

Regioner for Økonomisk Forandring: Kommissionens forslag til styrkelse af udvekslingen af god praksis i forbindelse med inter-regionalt samarbejde i perioden 2007-2013 blev fastsat i dens meddelelse (2006) 675 af 8. november 2006.

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/international/ecochange/index_en.cfm

Urban II: Fællesskabsinitiativet Urban II (2000-2006) er et særligt instrument til sanering af bykvarterer. Urban II har til formål at tackle de problemer, som disse områder står over for, og gøre byerne mere tiltrækkende. 70 europæiske byer har modtaget finansiering fra et samlet EFRU-budget på 730 mia. EUR. Der bruges en integreret fremgangsmåde til at fremme flere forskellige dimensioner, herunder forbedring af adgangen til beskæftigelse og erhvervsuddannelse, fremme af det kulturelle potentiale og fysisk og miljømæssig regenerering.

Urbact: Urbact-programmet blev medfinansieret af EFRU og er baseret på et netværk af europæiske byer, der har været involveret i fællesskabsprogrammet Urbans programmer. Under Urbact arbejdes der for erfaringsudveksling og indbyrdes oplæring («peer learning») blandt aktører. Der er finansieret mange aktioner, herunder oprettelse af 30 netværk, der hver især har deltagelse af mellem 8 og 20 byer samlet omkring et emne med tilknytning til bypolitik. Næste fase vil være åben for alle byer fra de 27 medlemsstater.

<http://www.urbact.eu/>

Info regio

Besøg Info regio's websted for at få en oversigt over EU's europæiske regionalpolitik:

**http://ec.europa.eu/regional_policy
regio-info@ec.europa.eu**

